

Två böcker – t

Från äventyr till socialantropologi – så skulle man kunna säga att utvecklingen har varit i skildringen av folk och kulturer utanför Europa.

Två personer som kan stå som exempel är Rolf Blomberg, "Folkhemmets äventyrare", som han kallas i Walter Repos biografi, och professorn i socialantropologi Ulf Hannerz. Han har just gett ut boken "Café du Monde".

Rolf Blomberg var fram till 1960-talet känd som äventyraren med speciellt intresse för sydamerikanska indianer. Tillsammans med Torgny Anderberg gjorde han filmen *Anaconda* och ett flertal andra filmer.

Ulf Hannerz är nog för allmänheten mest känd som 14-årig segrare i tv-programmet *Kvitt* eller dubbelt på ämnet "Akvariefiskar" – något han i intervjuer idag mest verkar vilja undvika att tala om.

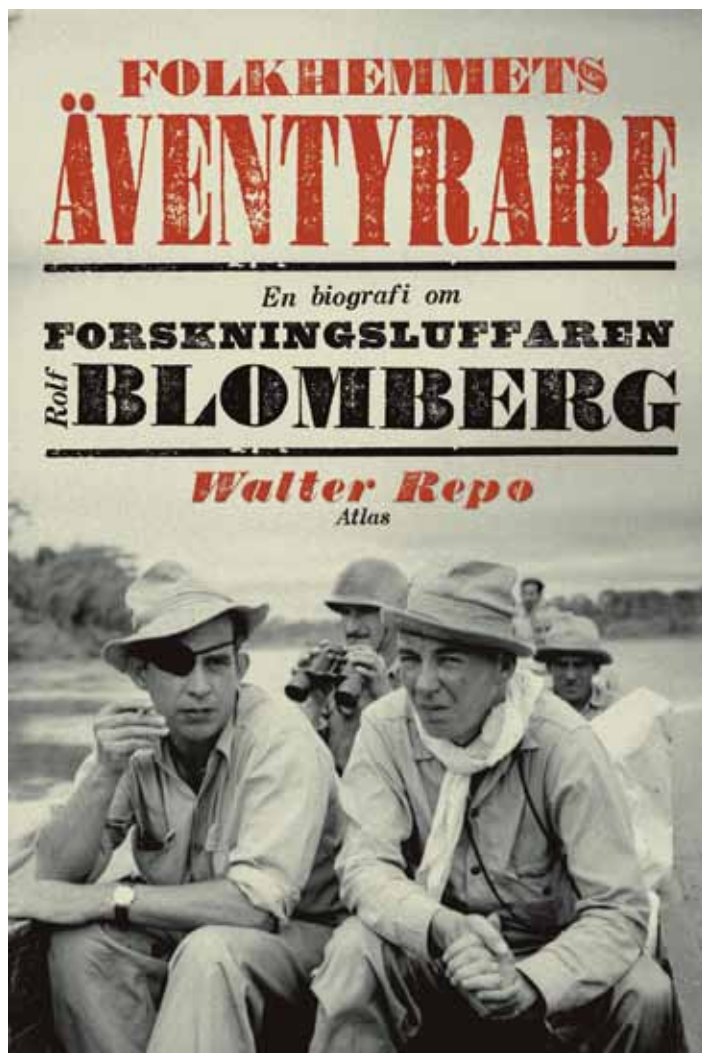
Efter en resa till Västafrika bytte Hannerz fokus och började läsa socialantropologi. Han skrev en doktorsavhandling – *Soulside* – om kulturen i ett svart bostadsområde i Washington DC. År 1981 blev han professor i

ämnet. Hans forskningsområden har varit urbanantropologi, medieantropo-

Blomberg samlade in djur av olika slag till museer i Sverige, men han bestämde sig efter ett intermezzo där han skadades för att i fortsättningen jaga med kamera i stället. Resultatet av hans resor blev filmer, men också böcker och mängder av föredrag runtom i Sverige.

Inspirationen till "äventyrandet" var bland annat böcker han läst som barn och ungdom, ofta rena fantasiskapelser av typ "Shiggi-Shiggi – Leo Parcos underbara äventyr i Bolivias urskogar". Boken handlade, som Blomberg skriver, "om en tysks upplevelser i Bolivias djungler bland kajmaner, anacondas och människoätande indianer".

Blomberg lyckas frigöra sig från dessa sago-skildringar och genomför vad som för den tiden måste sägas vara ett upplysningsarbete om indianernas verkliga förhållanden, om än med inslag av äventyrsdramatik.



pologi och globaliseringens antropologi.

Säkert har Ulf Hannerz, liksom de flesta som vuxit upp på 40- och 50-talen, följt Rolf Blombergs skildringar av sina äventyr bland indianer i Sydamerika, hans resor till Borneo och Galapagosöarna. Men troligen har han inte skjutit några näsapor under sina resor och därför inte behövt ångra det, som Rolf Blomberg.

Walter Repo: Folkhemmets äventyrare – en biografi om forskningsluffaren Rolf Blomberg
Bokförlaget Atlas 2011
 Hela Rolf Blombergs bok, tillsammans med annat material, kan laddas ner på www.rolfblomberg.se.

vå världsbilder

Folkkär folkbildare

Han står solidariskt på indianernas sida, får mycket uppmärksamhet i media och hans filmer når ut till en stor publik. Han blir en folkkär folkbildare. På 60-talet går han liksom många andra med i demonstrationer mot Vietnamkriget.

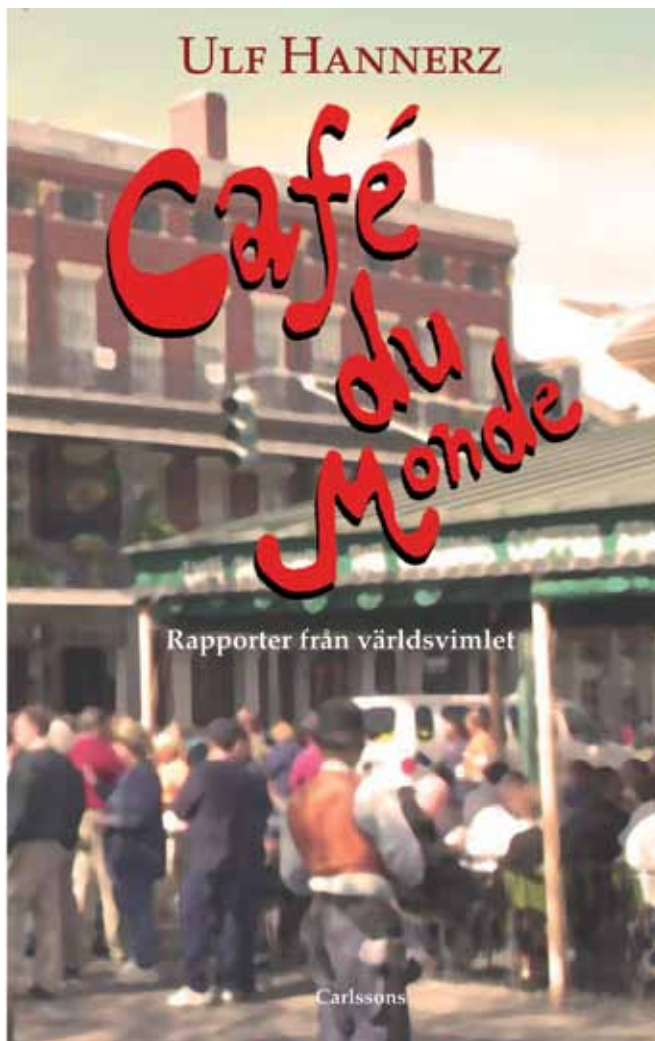
När Föreningen Fjärde Världen kommer igång i början på 80-talet hör Blomberg av sig och stöder vårt arbete. Från sin hemvist i Quito i Ecuador skickar han då och då en summa pengar att användas i solidaritetsarbetet med ursprungsfolk.

I biografen beskrivs också Blombergs privatliv och olika personliga svårigheter. Det blir, tycker jag, lite väl detaljerat men också realistiskt. Bilden i filmerna av "den tuffe äventyraren" är en skapad bild, och bakom den finns en människa med alla de vanliga vardagsproblem som de flesta har.

Ulf Hannerz är socialantropolog. Vad är nu det? Ja, om antropologi betyder läran om människan, så är socialantropologi läran om människors sociala liv, studiet och analysen av samhällsformer och människors relationer till varandra.

Ulf Hannerz: Café du Monde – Platser, vägar och människor i världsvimlet
Carlssons Förlag 2011

Sådana studier kan göras i vilka samhällen som helst, och Ulf Hannerz har bland annat blivit känd för



sin "Street Corner Anthropology".

Han beger sig till en svart stadsdel i Washington, till en gata han döper till Winston Street, och studerar befolkningen där.

Resultatet blir doktorsavhandlingen *Soulside*.

Men hans forskning har också lett honom till andra områden – exempelvis till den nigerianska järnvägs-knutan Kafanchan, till Kajmanöarna

i Karibiska havet, New Orleans, Tel Aviv och Tokyo. Han har studerat utrikeskorrespondenters arbete och de globala kulturflödesprocesserna inom det kulturella världssystemet.

Saknar inte äventyrligheterna

Boken *Café du Monde* med essäer från olika områden kan sägas vara ett sidoskott från hans forskning.

Vill man ha en lätt-sam introduktion till Ulf Hannerz intresseområden är det bra att börja här. "Platser, vägar och människor i världsvimlet" är bokens underrubrik – och han rör sig till synes oöversvärat över stora områden, både kunskapsmässigt och geografiskt. Språket är avslappnat, nästan lite småputtrigt.

På varje plats – oavsett var i världen – finns något intressant att upptäcka. Det blir man påmind om av Hannerz bok. Och man saknar inte äventyrligheterna som Blomberg och andra varit med om. Hannerz behöver inte brottas med anacondor för att vara intressant.

Han studerar "mångfalden i världsvimlet" – kanske med betoning på studerar. Om Rolf Blomberg klev fram som en folkkär rese-skildrare och till slut blev politiskt engagerad i solidaritetsrörelser, har man saknat Ulf Hannerz i offentligheten. Där skulle hans kunskaper fylla ett tomrum. Han skulle kunna bidra med förståelse och fördjupa den dagsaktuella debatten.

Ola Persson